

„დილა ამ გაზეთის გადართვით დაიწყეთ...“

საქართველოს ნავთობის საერთაშორისო კორპორაცია Georgian International Oil Corporation

ორჯაბათი 18 აპრილი, 2003 წელი

№219 (4598)

ინფორმაცია

პრობლემა

კანდიდატი აპოლონო... ხელისუფლების მხარდამჭერ ბლოკს „ახალი საქართველოსთვის“, სადაც ამჟამად 5 პოლიტიკური ორგანიზაციაა გაერთიანებული, 2005 წლის საპრეზიდენტო არჩევნებში ერთიანი კანდიდატურა ეყოლება და ამ საკითხის გადაწყვეტაში უმნიშვნელოვანესი პრეზიდენტ ელვარდ შევარდნაძის პოზიცია იქნება.

დამსაჯებად ვარ

პირ დასასჯელად... უშიშროების სამინისტრო მთავრობის მომავალ სხდომაზე ოთხშაბათს საგარეო დეპარტამენტს იმ სახელმწიფო მოხელეებისა და პარლამენტართა სიას, ვინც არააღსაქმებელია საქართველოში ბენზინგასამართი სადგურების რეალური მფლობელები არიან.

საქართველოს რესპუბლიკა

გაზეთი დაარსდა 1918 წლის 25 ივლისს, აღდგენილია 1990 წელს. ფასი 50 თეთრი.

დღეს — სვალისათვის თუ სიკეთის მქნელი ხარ, განათავაწეულმა არ უნდა იარაღი?

საგარეო და საგარეოაღმოსავლურ

„შრთხილად, იმპერიის ნანგრევებში არ მოპყვით“ – ალბათ, ყველას გვახსოვს არც ისე შორეული, გასული საუკუნის ოთხმოცდაათიანი წლების ეს გაფრთხილება. სამწუხაროდ, გაფრთხილება გაფრთხილებად დარჩა: მართალია, იმპერიის ნანგრევებში არ მოვყოლილვართ, მაგრამ ბევრი ფასიანი რამ კი მართლა ნანგრევებად ვაქციეთ.

დამეში გაფრთხილებული კომენტარებით მანინ გამოანათებს ხოლმე სიკეთის სხივი. იქ, სადაც ცოცხალი უფრო მეტი პასუხისმგებლობით ირჯებიან, პოპულარული საშუალებას, რომ დანგრეული ალაღვინონ, ცოცხალი მიუმტკონ და ალაღვინონ იმედი გაანდებდნენ.

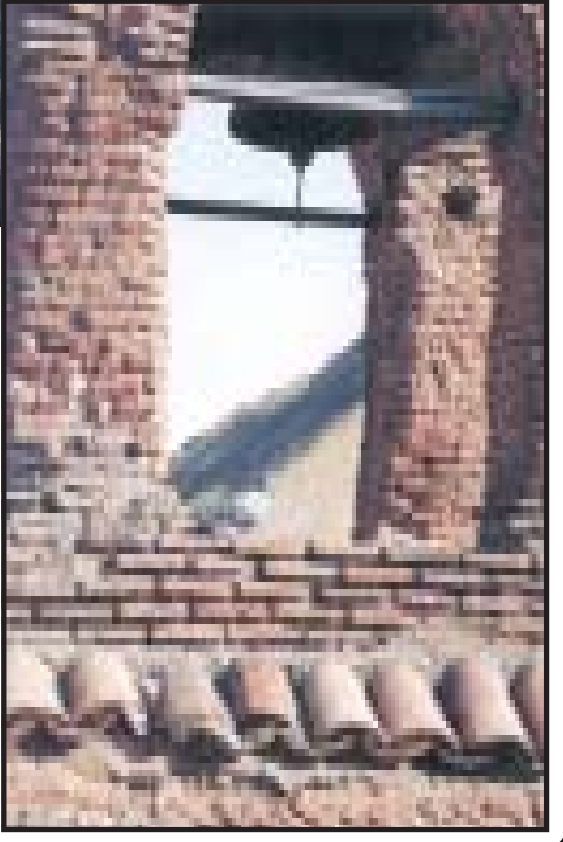
იხ. მ-3-4 მ.

თვალსაზიერი დემოკრატია ჩვენი, ჯორჯიენული

დემოკრატია და დიქტატურა პოპულარული ცნებებია. გარკვეულ სივრცეში ერთი არსებობა, ავტორიტეტად გამოირიცხავს მეორის არსებობას.

და ნეგარ გაღვლებში მოლივლივს უცვლელ დიქტატურის სუსხიანი მუშეტი მოგენატრება (რა თქმა უნდა, მაგიდამდე დარგემული და არა საკუთარ ცხვირ-პირში ნაღვლი).

იხ. მ-2 მ.

რების დასახელებას სათანადო მტკიცებულებების მოპოვება სჭირდება, რაც „სერიოზული, შრომატევადი და მძიმე სამუშაოა“, „ეს სამუშაოები გარკვეულ დროს მოითხოვს.“

სუთ ახალ წიკრს წარადგინს

სახელისუფლები ბლოკი „ახალი საქართველოსთვის“ ცენტრალურ საარჩევნო კომისიაში მისთვის განკუთვნილ სუთ ადგილზე ახალ წევრებს წარადგინს.

ინფორმაცია მოგვარდა პრაიმ-50სზე.

ამჟამად და კანდაში ენერჯეტიკული კოლაფის მიმეში ოპიოს ელექტროქსელებში მოკლე ჩართვა იყო, განაცხადა ჩრდილო-აშერიკული ენერჯეტიკული საბჭოს პრეზიდენტმა მაიკლ პერტმა. ამასთან, მან აღიარა, რომ ჯერ გაურკვეველია, თუ როგორ მოხდა ეს.

მეტიკლი ამერიკელი მსახიობის, ავსტრიული წარმოშობის არნოლდ შვარცენეგერის მამა თავის დროზე პიტლერულ მოიერიშეთა შორის ყოფილა, რომლებმაც „ბროლის დამე“ – ებრაელთა სოციალ-დემოკრატიული მოძრაობის წევრებს „ლოს-ანჯელეს თაიმსის“ ტერნალისტებმა ვენის სახელმწიფო არქივში მოახერხეს გაცნობილნი ამის დამამტკიცებელ დოკუმენტებს.

ატლანტიკაში იპოვეს ჩამორული სომალდი 180 მილიონი დოლარის ღირებულების ოქროთი. მას 59 მგმავრი გადაპყვდა და ოქროს მონეტები გადაპქონდა ნიუ-იორკიდან ახალ ორლეანში და გრიგალის შედეგად დაიღუპა ქალაქ სავანის რაიონში (ჯორჯიის შტატი) 1865 წლის 25 ოქტომბერს.

ამსკლუზივი

ჭაბუა ამირაჯიბი

„გიორგი ბრწყინვალეს“ შესავალი (იბეჭდება ავტორის ნებართვით)

ავტორინტარქივი (წინასიტყვაობის მაგიერ)

– რა არის ეს, ფურცლებისტიკის ახალი ფანჯარა?
 – არა, მწერალი წერს იმაზე, რაც მას პინტურებს, რაც იცის, ან იმაზე, რასაც შედევს სურს თავად, ვეღვა ადამიანს, საერთოდ, და მომავალ მკითხველს, ანუ ეკონომიკა თავის თავს და ამ კონტექსტზე თავადვე პასუხობს. ამდენად, ყოველი თხზულება არის მწერლის ავტორინტარქივი. აი, ამდენადვე გადარწმუნებ, პანაღორ შეკითხვებს გაეცეცე და პასუხი საკუთარ შეკითხვებს გაეცეცე:
 – ვინ ხარ შენ, ქაბუა ამირაჯიბო, საიდან მოდიხარ?
 – თბილისში დაიბადე. თოთბშეტ-ნახევარ გორეანტის ნაონი-და, ანუ ეტყვი კულგრაში, ორას გრამნაკლებს. აღნაგობის მიხედვით, შეიძლება ფიქროს, რომ მამამე წინის სპორტსმენი გახდებოდა, მაგრამ მტანტანტობა თუ მოკრძელება არ შენერა, კალათბურთი ვარსი და შემდეგში პროფესიულ პატარა-მარხვანდად ჩამოვყალიბდი, მაგრამ ამაზე – მერე იყოს.
 დედა და მამა ძველი არისტოკრატიული მოდერნიანი აყვანე. მამა – ირაკლი გიორგის ძე ამირაჯიბი – ცნობილი ადვოკატი. დედა – პედაგოგი. „ქალთა უმაღლესი კურსებით“, თათქის გარეგნულად. ქართული ზამჩენის ოჯახში იშვიათად, კარგად განათლებული, მშვენიერი თავადის ქალის, სოფიო სოფროშის ასულ მადალიაშვილ-ამირაჯიბისგან. დედა – მარამ მიხვალის ასული ნაკაშიძე – პირდაპირ ჩამომავალი იყო სამეგრელოს, აფხაზეთის და გურჯისტანის მთავრებისა, მამაჩენის წინაპართა ნოდერბოშაზე თვით გვარი მტყველებს. ამირაჯიბობა სახელი, ანუ დღევანდელი ტერმინი-

1

ლოგიით, თანამდებობა იყო, მანდატურთხუცესის (მინიგან საქმეთა მინისტრის) პირველ მოადგილეს ნიშნავდა. იგი ფაქტურად კონტრდაზვერვის ხელმძღვანელობდა და მეთვალთვის ებსტოლეთის მთავრული და საქმიან მომხსენებელიც პრასიდენობადა. სახელი საგვარდული იყო, შემკვიფრებით გადადიოდა და ამირაჯიბის გვარის მტარებელი ყოველი ოჯახი ცდილობდა, თავისი ნამიერი მოქმედებები ამ თანამდებობის დასაკავებლად. კონკურენტის მწევე და დაუნდობელი იყო. ყოველი კანდიდატი შესაფერის განათლების იღებდა, როგორც საქართველოს, ისე ბიზანტიის აკადემიებში. აქედან – გვარის ტრადიციული წინადადება-განათლებლობა. ბოლო ას წელიწადში ერთადერთ უბორ კაცად ქვეყნის მოვედლანე მე – პედაგოგიური ფაკულტეტის სამი კურსის მეტი არა დამამთავრებია რა. მეორე კურსზე უკვე მწერალთა კავშირის წევრი ვიყავი, ვწერდი, ვსტუდებოდი – სწავლას თავი მივანებე...
 ფაქტურადვე პედაგოგობას და ვრძობას. ზემო ქართული ენა შემოსწავნებულ ბუნის და პაპის წყალობით ჩამოყალიბდა, განსაკუთრებით – პაპისა, რომელიც თავის დროზე მისი ამპროტორობით უფლებდებლობის არმის არტაღერის მტაბს კაბიტანი გახლდათ. ისამი ქართულელები იყვნენ, ანუ იმ ენის მფლობელნი, რომელიც ქართულ სალიტერატურო ენას დაეყო საფუძვლად რა თქმა უნდა, ამაში თავისი როლი სკოლაშიც შეასრულა. იმ დროს მასწავლებლები, ძირითადად, ქართულ ინტელექტუალი ოჯახებიდან გამოსული პირიყვებები იყვნენ, უზადო ქართულს ფლობდნენ და ზევც ასეთსავე ენის გვანადალდნენ. ყოველივე ამის გარდა, ქართველი, ძველი ზავში ვიყავი. საფიქრებელია, ოჯახს თავი მოვაბეზრე და „გამბარეს“, ანუ აღსაზრდელად მიმცეს სორბონ-ადამთავრებულ ქალბატონ შელანის შემართაშვილ-გველეხიანის ოჯახში. ამ უბრძენესა ქალბატონმა პირდაპირ ამავსო ზემო ასაკისთვის ერთად დედა და მრავალმხრივი ცოდნით. სკოლაში შეიდი წლისი მიხედავს, პირდაპირ მეორე კლასში დაშვებ და უფროს კლასებებსა და მასწავლებლებს გულწრფელად უკუიყდათ მეტი „განათლებლის“ და ინფორმაციულობის დაპაპობა.

2

მეტი მეორე ენა რუსული იყო; ეს ოჯახშივე და შემდეგ გარემოცვისგან ვასწავლე. წინობრად აღზრდაზე აღარაფერს ვიტყვი გარდა იმისა, რომ ამის საფუძველი ოჯახში ჩაეყარა, ხოლო ზედნაშენი, ანუ შემდეგში განვითარება ცხოვრებამ მომიტანა.
 შედეგებისად დაქამთავრე „ამირაჯიბის კავშირგაბმულობის ტექნიკში“ გადამდები რადიოსადგურების გამართა და აქვე მომწიქა „პირველი რიგის თადარიგის შესამე რანგის სამხედრო ტექნიკოსი“ ნოდება. საინტერესო დამოსხვევა: 1941 წლის 22 ივნისს კალათბურთის მოედანზე მომსახა მუშობლის ბიჭუნამ, სამხედრო კომსარიატის უწყება გადმომიტა. ეთამაშე ბოლომდე. 23-ში ვარში ვიდედი. ხანაკშიც ასე მოხდა, ეთამაშობდი კალათბურთს, „კონსულშიკმა“ დაიბახა „ამირაჯიბი ნაკაშვილი“-ო. ეთამაშე ბოლომდე, გამოვემშვიდობე ყველას და გავედი ზომიდან.
 სამხედრო სამსახური დაიწყო ამირაჯიბის სამხედრო ოლქის კავშირგაბმულობის 203-ე ცალკე ასულში უფროს რადიო-ტელეგრაფისტად. რამდენიმე თვის შემდეგ გადამიყვანეს 28-ე ავიოდავიზიის რადიოსადგურის უფროსად ქ. გრიზინის ავიოდა-როში, საიდანაც „უკუ ამომკრეს“, როგორც რეპრესირებული მომბლებს შეიღეს და უცხოეთში ემიგრირებულთა ნათესავს. ყოველივე ეს დამადული მტონდა მხოლოდ იმატომ, რომ მიხვოდა, მენახა ომი. შემდეგში ბედის გადასწვევად მიმეღონეს წიფ. კავკასიის სამხედრო ოლქის მტაბში. აქ შემსხვევით შემხუდა ნათესავი კაცი, ამ სამხედრო ოლქის საფინანსო სამმართველოს უფროსი, რომლის წყალობით, აღმოვჩნდი საინტენდანტო სამსახურში, კერძოდ – ტრანსპორტში. ამხანად სპარსეთის ვურდუ-ან ირანისა და ამირაჯიბის გაველით მოკავშირეთა სამხედრო დახმარება ავტოკოლონებით მოედინებოდა. აქ ვეღვაფერი იყო, ავტომანქანებით დასწებული, ყოველგვარი შეიარაღება, ამუნიცია და დამთავრებელი 1903 წ. მოსაულის „უხარშივი“ თვითი ღობითა. ერთ-ერთი ასეთი კოლონის უფროსის მოადგილედ გახლდით უფროსი დეტენანტის ჩინით, მაგრამ აქაც რამდენიმე

3

თვეში მომავლი ყოველისმეხმედე „სობნიაკმა“ და მეორედ, ამდურად, საბოლოოდ განმობსტუმრეს რუსებში თავისი ამშიადან, როგორც „არასწორად გაწვეული“.
 – საიდან და როგორ დაიწყო შენი „უკუდმართი“ ცხოვრება?
 – სწორედ აქედან და, აი, როგორ დაებრუნდი, აღმადგინეს თბილისის სახ. უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტის მეორე კურსზე. ომის დრო იყო. ხალხ მიხზროვნი, მამულიშვილურად გაწმუნობილი სტუდენტობა იმაზე ფიქრობდა, თუ როგორ, რა საშუალებებითა და ხერხებით დასწრობოდა საქართველო ოქსფორდის იმპროის კლასებებს. ყაღობებოდა არაღვეალური ორგანიზაციები და ერთერთი ასეთში, კერძოდ, „თვორ გიორგისი“, მეც ამოვედი თავი. ორგანიზაციის ხელმძღვანელობდა ამისთვის და მადებული ახალგაზრდა კაცი – მინე, განათლებული, „უბში, ეთთა უბორცო“ და თავდადებული მებრძოლი მესტადა შელია. ორგანიზაციის მიზანს შეაფგენდა შეიარაღებული აჯანყების გზით საქართველოში საბჭოთა წყობილების დოკეიდაცია. ახალგაზრდები, გამოუცდიელი, მხოლოდდა თავისუფლების წყურვულით აღჭურვილი მამულიშვილები ვიყავით და, ცხადია, ჩვენი მიზანსწრაფვა კრახით დასრულდა. 1944 წლის ამრალში უშიშროების ვარების „ტროიკამ“ ოცდასული წლის პატარობა მომიბავა მე, ხოლო დანარჩენი ცხრამეტი მონაწილიდან სამს დახვრეტა და სხევებს სხვადასხვა ვადით თავისუფლების აღკვეთა ხედა წილად. აქვე გახდა ცნობილი ჩვენივე, რომ მესტადა შელია ჩვესტებში აფეანის ცდინას გამოასაღმეს წყობისოფელს. ნათულში ამყოფრის მით ამაცი, დაუმორჩილებელი სული მადალია დმერობა.
 – როგორ განვითარდა შენი შემდეგში ცხოვრება?
 – ოცდასული წლის პატარობას რა უნდა. ამ ვადის მოხდის შემდეგ, წარმოადგინეთ, ხუთი წელი სამოქალაქი უფლებების აკრად გათვალისწინა შემოსწავნებულს ტრობუნაში. ეს კონშინავდა, რომ ვეღარ მოვლენდი „ჩვენი მობლივი უმაღლესი საბჭოს“ არჩევნებში მონაწილეობას. ამდენის ატანა შეუძლებლად მოვჩნიე და ხელი „მარხვანლობის“ მივედი. სხვადასხვადაპირი რამდენიმე გა-

4

ამსკლუზივი

(მეხუთე გვერდიდან)

ქვედა ფაზიკროფია, მაგრამ „Tempora mutantur, et nos mutamur in illis“ და მოვიდა დრო, როცა მეც გამოვიცვალე, მოვეშუა ვაქცევებს, რეაბილიტაციას დაუწყო ღოფინო. ეს ადრეც დადგა. დაუტოვე „ნაბილსკს“ სხვადასხვა განაჩენებით შონგელი ორი ფაბრიკა, ოთხმოცდასამი წლის მოუხვედელი პატიშრობა და დაებრუნდა სამშობლოში წვეული ნარწერი მსჯავრდებულის ფორმულარზე მსხვილად, ნათელი ფაქტით - „Berata, eselonu x berotay“.

ამ დრომ გამოცოცა ფაბრიკული მამა, ათწლეულებით მოხუცად გედა, უმცროსი და - ნათია, უფროსი და - როფანი, რომელიც მოსკოვში ცხოვრობდა, იყო ჩინებული ადამიანი, დიდი პოეტის, მხილველთა შორის შეუდრე, მისი გარდაცვალების შემდეგ, ორი თუ სამი წლის მერე - შევადე არანაკლებ ჩინებული ადამიანისა და დიდი ფიზიკოსის, ბრუნო პონტეკორვოსი. ამის გარდაცვალების შემდეგ როფანი გადმოსახლდა თბილისში და აღესრულა იქვე 1995 წელს, სამოცდაჩვიდმეტი წლის ასაკში, როფანმა არმინი დედაჩვენი ათი წლის პატიშრობის მანძილზე და თქვენი მორწილი შორაც, როცა შევადომებოდა, ეგულისხმობ ვეფლის ვაქცევების დროის გამოცვლით. ძირითადად, როფანსაც არმინა ჩვენი უმცროსი და ნათია, რომელიც დედა-მამიდებთან იზრდებოდა.

შეადგა უკვე შოლო, მართალია, სხვადასხვა მუდღეულებისგან, რაც ჩემი შარბენლობით აიხსნება, მაგრამ დედაჩემი ირება და, აგრეთვე, უკვე ოცდაათმეტი წლის მანძილზე მყავს ვასილკარი მუდღეულები, პოეტის თამარ გრიგოლის ასული ჯავახიშვილი. ამ ხნის მანძილზე ჩვენ შორის არამცაოე რაიმე ექსცესს, სერაოზულ შეღამარაკებისაც კი არ შეხვია ადვილი. ეტხოვრობთ მშვიდად და ბედნიერად, რამდენადაც ეს ჩვენს „ანენელ“ დროშია შესაძლებელი. შეიძლება და უბრალოდ, უფროსი - მანია, პირველი ვაქცევების შეილა, მამის კვალს გასევა, წერს მოთხრობებს, ქვეყნდება, მკითხველს მოსწონს. მეორე - დეილა, ეს პაპის კვალს გასევა, იფრისტია, დაბლომატო, საქართველოს საგლეხოში მსახურობს მოსკოვში. ამათ მერე - ოთხი ეგა, ოთხედ გათავისუფლების შემდეგ შეყოღწენს. უფროსი - არაკლი, რუსების არმიასი სამსახურის შემდეგ მო-

5

საწილის ზეფობს - კითხვის დამსმელი და მასუხის გამცემი საინცინები. მართალია, მასუხი არცთუ ეველანთორ კითხვზე მოიხებნება ხოლმე, მაგრამ როგორც უნდა იყოს, ადამიანი შეკითხვების გვერდითობა, ხოლო მიგნებული პასუხები - პროგრესის ძირაგი.

ქვედრობადელი კანონმდებლობითა და სამართლით, თუ არ ვუფლები, დასადებული არსება ადამიანად პირველი წამოყვარებასაც შემდეგ ითვლებოდა „აორადიფულ პირად“, რომელსაც უკვე სიკოცხლის, სიყვარულის, მემკვიდრეობისა და სხვა სამოქალაქო უფლებები ენიჭებოდა. ჩემთვის ადამიანი საზოგადოების სრულფადობიან წევრად მაშინვე ითვლება, როცა იგი პირველად მოუბაღუნებს დედას, ანუ სიკოცხლის ნიშანს დააფიქარებს. ეფიქრობ, მართლმადიდებლური ეკლესიის მიერ ჩანასახზე ძალადობის ცოდვად აღიარება ამ ვითარებიდანაც მოდის.

ადამიანის სიკვდილი სხვადასხვანაირად და სხვადასხვა მიზეზებით ხდება. მაგალითად, დედა და დრო, როცა ადამიანს დიდი ხნის სიკოცხლით დაგროვებული გამოცდილების გამო, აღარაფერი უკურს, აღარაფერი აინტერესებს, აღარ ეზადება კითხვები და მათზე პასუხის პოვნის სურვილი, რადგან პეგონია, რომ უკვე ვეღაფერი იყოს, ყოველივე განვლილია და ახალი აღარაფერი შეიძლება იყოს. ამგვარი ინდიფერენტული მდგომარეობა ფიზიკური აღსასრულის დასაწყისია, უნაიფან ორგანიზმი ცხოველმოქმედების სტიმულს კარგავს. ამის საკუთარი მრავალწლოვანი გამოცდილებით ვამბობ.

ჩემი აზრით, ადამიანის სიკოცხლზე მთავრდება ფიზიკურ სიკვდილამდე, როცა იგი პათოლოგიით გამოწვეულ მესხორებსას კარგავს. ეს უკვე არსებობია და არა სიკოცხლე. მესხორების დაკარგვა გონების ატროფიას, ანუ ადამიანის დასასრულს ნიშნავს.

სიკვდილის მთავარი მიზეზი კი, ფარშენებული ვარ, შემდეგ ვითარებაში მდგომარეობს: ყოველი ადამიანი გარკვეული დანიშნულებითორით - მნიშვნელოვანი თუ უმნიშვნელო ფუნქციითორით ამაღება და მიდის მამბ, როდესაც თავის ფუნქციის ამორურავს. შეგელს თავის „სულის ფილოსოფიაში“ თითქოს ვაკეროთა და უკაბედად აქვს ნათქვამი, რომ ადამიანი, როცა იგი თავის და-

7

ხალსიკე წავიდა აფხაზეთში, ფაილუბა და ნათლია ჩემი ფრევეი ჯანმრთელობა - ხამი ინსულექტი არაკლი ვახტანგ გორგასლის პირველი ხარისხის ორდენით არის დაჯილდოებული. ფანარქენმა სამხრეთში წილი მოხამილდობა აფხაზეთის ომში. დმერთმა დამინდო, სამივე გადარჩა. არაკლის მომდევნო - ლამა - მოქანდაკეა, ქუცუნა რეფისორი-დოკუმენტადისტია, მადეა - ბოლოვტი. შვადომელები - უკვე ათი, რვა ვოგო, ორი ბიტი. ბადეშები - ხამი.

- როფის ფაიწეც ლიტერატურული მოდენეობა?

- რვა წლისამ დექი დაქმრე „კეკასონის“ ლიტერატურულმა დამატებამ „არილმა“, ჩემიან ინტერფუს ნაფმდევარა ეს (თუ შეიძლება, ასე ითქვას) დექი, დმერთმა იყოს, საიდან ამოდებული. ბადეშობისა და ფრმობის ვერდი დექებსა და მოთხრობებს, მაგრამ ოცდადამ-არმოცამდე ბანაკებში დანერვილიფან ცოცხა რამდე გადარჩა, დანერვილის ადვილის სპეცოფიკის გამო ვერდი - მართალი ვეფენს. სერაოზული ლიტერატურული მენაობა პატიშრობიდან დაბრუნების შემდეგ დაიწყო. მოდებული მქვს სსრკ სახელმწიფო პრემია (1979), რუსთაფელის პრემია (1994), საქართველოს სახელმწიფო პრემია (1998); მადეს, აგრეთვე, სხვადასხვა უცხოური ჯილდოები, პრემიები, პრისები და სხვა. ჩემი ნამუშევრები გამოქვეყნებულია მსოფლიოს ოცდაათამდე ენაზე. ვარ ხელოვნების დამსახურებული მოვანე, აღიარებისა“ და, ჩემი არაკლივით, „ვახტანგ გორგასლის პირველი ხარისხის“ ორდენის კავადერი.

მოვრში ტრამახს. ახლა:

- რით ვარ ფაინტერესებული, რაზე მსურს, ვილამარაკო? რა არის ადამიანი, როგორ ეზოვრობს მხახე ქვეშე, როგორ და როდის მიდის უმჯობეს სამყაროში?

- კრმობიდანვე, და, რა თქმა უნდა, არც პირველი ვარ და არც უკანასკნელი, სწორედ ამ კითხვის ჩაეკლედი, უკვე ვოქვაო, ზემოსხენებულმა დეიდა მელამამ გაამახილა ჩემი ყურადღება ამ თავნატრებზე. ბოლოს და ბოლოს, თითქოს გამოვე პასუხი აქვდან გამომდინარე სხვა კითხვებზედაც, მაგრამ პირველსაც სიტყვებზე მოვიდეთ: ადამიანში, სხვა ყველაფერს გარდა, ორი ძირითადი

6

ნიშნულებას ამორურავს, ამ ქვეყნიდან მიდის მოხედავად ასაკისა და აღზრდებათა მასშტაბისა. მართალია, შეგელს მხედველობაში ჰყავს მსოფლიო-ისტორიული პიროვნებები - ვოქვაო, აღექსანდრე მაკედონელი და ნაპოლეონ ბონაპარტი, მაგრამ არავითარ სიძნელეს არ წამოადგენს იმ უკვდავთა თუ მოკვდავთა სის შედგენა, ვისზედაც შეგელს ზემოსხენებული თეზა სავსებით ვრცელდება. აგრეთვე, ლენინი, რომლის ფუნქცია, როგორც ჩანს, ოქტომბრის გადატრიალების ხელმძღვანელობა, სამოქალაქო ომში გამარჯვება, ინტერვენტოა გადევნა და ახალი იმპერიის საფუძვლების ჩაგრა იყო. აღასრულა და წავიდა სტალინი - ტოტალიტარული სახელმთფოს ამენება, ფაშისზის დამარცხება, რუსეთის იმპერიის დიდი ბართული პოტენციით აღქმრეა აღასრულა და წავიდა ორივე კანონზომიერად ფანოცეა. ჩანონათვალის გაგრძელება უსასრულოდ შეიძლება უბრალო მოკვდავთა ხარჯზე, შოლოდ ტვინის განბრევა სატორო (საინტერესოა, ამონურა თუ არა თავისი ფუნქცია ქამბა ამორევისმა? ღირს ამანე ფიქრი...).

თი, უბრალო მოკვდავის მავალიოც, ჩემი ბავშვობის ეროში მდომარაში იმთავითვე გასტრონომის ფრეცტორობა დარსახა მიზნად, მაგრამ სტუდენტობამდე „ფულავის“ ბანაკებში მოხედა. მოიხადი თხუთმეტწლიანი პატიშრობა-გადასახლება, დაბრუნდა. პატიშრობაფ, უპროტექტოოდ ჩამარა ეკონომიკის ფაკულტეტზე მსადლები გამოცდები, ასევე პატიშრობად დაამთავრა იგი. მოვწყო გასტრონომის ფრეცტოროდე! შევართო ცოლი, ეყოლი ბავშვი, ცოლ-ქმარმა გააერთიანა თავისი ბინები, ასე თუ ისე რიგაში აუფი შეიძინეს; იცოცხლა, ხანამ შეილა უმადლესი დაამთავრა და... გადვიდავალა. იმტომ, რომ აღასრულა დასადებოთე მონტებული ფუნქცია. მკითხველი დამითანხმებს, ასეთი მავალიოები მილიონობით არის.

რაკი საუბარია ადამიანზე, მის წასვლაზე მხისქვემითიფანს, თავისთავად დედა უკვდავების საკოხიცი, რამდენი ხნით რჩება ადამიანი სხვათა მესხორებაში? ოჯახის წევრები, ვოქვაო, რამდენიმე თაობის მესხორებაში რჩებიან; ასე თუ ისე მნიშვნელოვ-

8

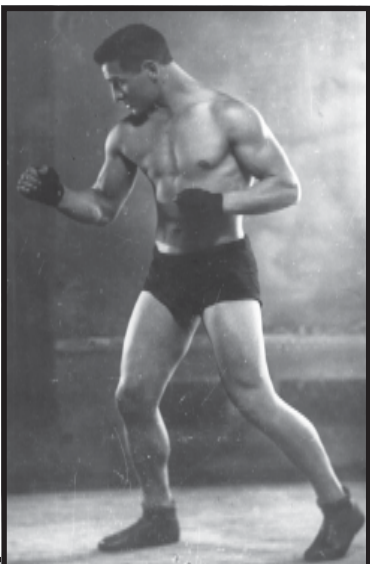
სსრკ-ის

წმინდა დაწყებიდან სამიოდე თვე იყო გასული. გერმანელები ნელ-ნელა უახლოვდებოდნენ საბჭოეთის დედაქალაქს...

— შიშინ რა, კრივე დადილით? — ჰკითხა მასლოვმა. — ჰო, ერთ დროს — მოკლედ უპასუხა ლევანმა.

ქართული ჰაბუკი წამოიწია. მეგობრებმა ეს შენიშნეს, იგრძნეს, რომ ლევანი თანახმა იყო...

გეგნიკუმილი მეგობრის წაქეზებით გოლიათმა მოხვედრის ოცდაათიანი წლებიდან კრივემც დაიწყო სიარული...

კატეგორიის არბიტრი გურგენ გასპარიანი: „ფიზიკურად ძლიერი და გამოცდილი ლუდუშური პაექრობას დაწვევით იწყებს...“

გოლიათი მოხვედრე

რუს მოკრივეს მუხლები აუკან-კალდა, მაგრამ „ბრძოლის ველიდან“ ხომ არ გაიქცეოდა. პაექრობა დაიწყო...

მომეწონოსანთა საბჭოთა კავშირის ჩემპიონატში. სტარტზე ქვეყნის ორგზის აბსოლუტურ ჩემპიონს ნიკოლაი კოროლიოვს შეხვდა...

რილში თბილისის ნაკრების შემადგენლობაში (მასთან ერთად გამოდიოდნენ ბორის კალაძე, გაბრიელ ხანუკაშვილი, გიორგი ვართანოვი...

აქტიურ სპორტს რომ თავი დაანება, წლების განმავლობაში სხვადასხვა თანამდებობაზე იმუშავა. ათი წელიწადი თბილისისა და საქართველოს კრივის ფედერაციის ხელმძღვანელობდა...

ლევან ლუდუშური 1912 წელს დაიბადა ყაზბეგის რაიონის სოფელ სნოში. გაუსაძლისა ცხოვრებამ მისი ოჯახი ლუკმა-პურის სამოენელად მძუკეს...

1940 წელს ივანოვში „ბ“ ჯგუფის ქვემდებარე წლის მოკრივეთა შორის ქართველი ათლეტი პირველი იყო.

ლევან ლუდუშურმა ყველაზე დიდ წარმატებას 1945 წელს მიაღწია. აპრილში თბილისის ნაკრების შემადგენლობაში (მასთან ერთად გამოდიოდნენ ბორის კალაძე, გაბრიელ ხანუკაშვილი, გიორგი ვართანოვი, ედუარდ არისტაკესიანი, შალვა გორგასლიძე, ბორის მელაძე, შალვა ღვალა, ანდრო ნოვოსარდოვი და გოდერძი გაბაბაძე) მეთავარი მწვრთნელი — ალექსანდრ გოლდშტეინი მოიპოვა საბჭოთა კავშირის გუნდური ჩემპიონობა, 11 ივლისს კი ინდივიდუალური ჩემპიონატის ფინალში მოსკოვის „დინამოს“ სტადიონზე 12 ათასი მაყურებლის თვალებს სძლია გალინელ ბერნჰარდტ სალონგრს და ქვემდებარე წლის ოქროს მედალი დაიმსახურა მკერდი. აი, რას წერს ამ ორთაბრძოლის შესახებ საკავშირო

1945 წლის 8 ჩემპიონი. იური უზბაიკოვის მხატვრული შარჟი.

სადაც კი იმუშავა, ყველგან სიყვარული და პატივისცემა დაიმსახურა. სხვაგანვე წარმოდგენილი იყო, რადგან თავად გახლდათ პატიოსნების განსახიერება, თავისი ერისა და ქვეყნის მოყვარული.

P. S. სპორტსმენის დამამრავლი პიროვნების გარდაცვალების შემდეგ ოჯახის წევრებმა სახლში მომრდილი ყუთი იპოვეს, რომელშიც მოკრივის ხელთათმანები იყვნენ. ლევან ლუდუშური მშობლიურ სოფელში კრივის სკოლის გახსნაზე ოცნებობდა და ხელთათმანებსაც თურმე მისთვის ატარებდა. რამდენიმე წლის წინათ სნოში ლევანის ქალიშვილი დაიბადა მამის სახე-ვინის თანახმად ლევანს გადარსდა.

ვაჟა დანელია.

ლევან სანაძე-75

ქარსკვალკი იბრებულო

საქართველოს არაერთ სპორტსმენს უსახელებია თავი საერთაშორისო სარბიულზე. კამკამა ვარსკვლავთა შორის გახლდათ სპორტის დამსახურებული ოსტატი, მძლეოსნობაში ჰელსინკის ოლიმპიური თამაშების ვერცხლის პრიზიორი, 1950 წლის ევროპის ჩემპიონი და 1954 წლის ბრინჯაოს მედალოსანი, სკუდენტო მსოფლიო თამაშების ორგზის გამარჯვებული და მეორე პრიზიორი, საბჭოთა კავშირის ორგზის ჩემპიონი, ექვსგზის ვერცხლისა და ვინდგზის ბრინჯაოს მედალოსანი, ახალგაზრდობის მსოფლიო თამაშების მეორე და მესამე პრიზიორი ლევან სანაძე. ქარსკვალკი იბრებულ სპორტსმენს არაერთხელ დაუწყებია საბჭოთა კავშირისა და საქართველოს რეკორდები.

ლევან სანაძე უნიკალური პიროვნება და სპორტსმენი იყო, — მითხრა საქართველოს დამსახურებულმა მწვრთნელმა და სპორტის დამსახურებულმა მუშაკმა რევამ გრაპაძემ. — დიდი ხნის მეგობრობა გვაკავშირებდა. ხშირად გამოვსულვართ ერთად სხვადასხვა შეჯიბრებაზე. 1951 წელს საბჭოთა კავშირის ჩემპიონატში ლევანმა მე-3 ადგილი დაიკავა 200 მეტრზე რბენაში, მე მეოთხე იყავი. ორივენი მოხვდით ოლიმპიურ ნაკრებში. ფინეთის დედაქალაქში კრავის გამო არ მიასპარეზებია. ცხადია, მეგობარს ვქომაგობდი. 4X100 მეტრზე ესტაფეგამო ქართველმა სპორტსმენმა მესამე ეტაპი ამერიკულ მორბენალს მოუგო, მაგრამ მისმა IV თანაგუნდელმა ეს უპირატესობა ვერ შეინარჩუნა და საბჭოთა ნაკრები მეორე ადგილზე გავიდა.

ლევან სანაძე იყო არა მარტო დიდი სპორტსმენი, არამედ შესანიშნავი პიროვნებაც, უაღრესად განათლებული, წესიერი, თავმდაბალი. იგი წლების განმავლობაში ხელმძღვანელობდა საქართველოს მძლეოსნობის ფედერაციას, იყო სპორტკომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე, საქართველოს პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში კითხულობდა ლექციებს მასალათა გამძლეობაში. მესამე წელიწადია, ბაკონი ლევან სანაძე ჩვენს შორის აღარ არის. 16 აგვისტოს მას 75 წელი შეუსრულდებოდა.

ისტორია

მოგონებანი ბარდასულ დღეთა

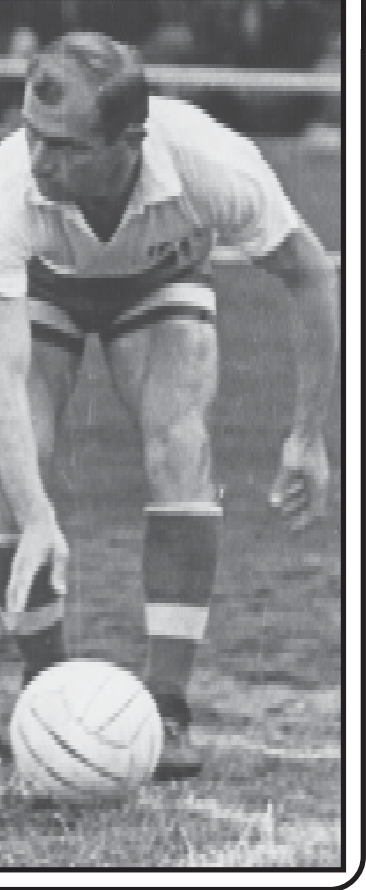
პროფ გავრას ყოველწლიურად უამრავი დამსვენებელი ეტანებოდა. მოლივლივე ცალკეებზე სანუბივროდ და სავარჯიშოდაც საქართველოს ამ უღამამეს კუთხეს სპორტსმენებიც ხშირად სტუმრობდნენ. ამ ფოტოზე — 1951 წლის ივლისის ერთ მშინ დღეს — საქართველოს მოჭადრაკეები არიან ადბეჭდილი. ისინი საკავშირო გუნდური ჩემპიონატის ნახევარფინალში საასპარეზოდ სწორედ გავრამი ემმადებოდნენ. სამწუხაროდ, მოგიერთი მათგანი დღეს ჩვენს შორის აღარ არის.

სურათში: სხედან (მარცხნიდან) — ლილი წეროძე, ლილი გელოვანი, ალექსანდრ კონსტანტინოპოლს კი (გუნდის მწვრთნელი, მოსკოველი ოსტატი), ვარვარა შარგარიანი, მიხეილ შიშოვი, დგანან — თენგიზ გიორგაძე, ვახტანგ ქარსელაძე, იოსებ კრისტილი, ლარისა მებაღიშვილი, პენრის არნშტეინი, ნიკოლოზ სოროკინი, ქსენია გოგიავა, ანდრო გამრეკელი, ოთარ ელიოზიშვილი, ალექსანდრე ბლაგიძე, ლეილა ნაჭყებია, ალექსანდრე ბუსლავეი. ფოტო — შინაში გომრბაძის არქივიდან.

ვაჟ, დრონი, დრონი...

მისეილ მესხი — მატჩის არბიტრი!

1971 წელს თბილისის რკინიგზის მე-3 სამუშაო (შემდგომ მე-100) სკოლაში ფიზდზრდის მასწავლებლის, საქართველოს დამსახურებული პედაგოგის, ძალისხმობაში რესპუბლიკის მრავალგზის რეკორდსმენის გოგი ცერცვაძის თაოსნობით გაიმართა შიდასკოლო შეჯიბრება ფეხბურთში. ფინალში ერთმანეთს შეხვდნენ მე-7 და მე-8 კლასელები. მატჩი მოეწყო თბილისის მუღკაბეოლის ფაბრიკის სტადიონზე, იგი გულევიზიითაც გადისა.

ვაჟა მიაშრელი.

ამსკლუზივი

(მომართებზე გვიპოვებ)

ქვეყანად შევქაღალე თბილისის სახე. მეგობრებო, პრეზიდენტს, ბატონ ვა-

– რა აზრის ხარ რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობებზე?
– ამ საკითხს მე საქართველოში შევეხე ავტობიოგრაფიაში. ამ წიგ-

– როგორ მოაქცევდი, საცოცხლის თავიდან გამოღვია რომ

– 1964 წელს 10 აპრილს ტროიკის თავმჯდომარემ, ვერად ბურ-

დადაკვირდეთ ვერის მონასტრისა და სვეტიცხოვლის ტაძრის

– ამოწვევითა ხალხიდან სვეტიცხოველი იყო?

– არა, ატოციის წმინდა გიორგი. ყოველ წელიწადს დაედივით

– დიდუღვლით ხოლმე? ხომ არ იტვლით, როგორ, უკეთ

– წინაპართან მოდის ეს ტექსტი, მაგრამ ყოველ მოცულობით

– ატოციის წმინდა გიორგი! სამის სამოცამეტოთუთუთუთუთუ

როგო, რას ნიშნავს უკუბრუნება? მე არასოდეს მქონია ფიქრი მადე

– ვნერ სველი და ძველი, მაგრამ სავა, ადვილი ვნით, შესაძლ-

– ატაღის? ბერძნულად მახელებერაში ვიხი ვიფილა,

– არა მუონა. იცვლებოდა ჩანადიქი და თხზულებას მონანი,

ოტად უძლეველ ერისმობად, რამეთუ არა ხალხის მიერ იქმნება

– ატოციის წმინდა გიორგი, შემანყალე შეე შენის ხატის მეგობ-

– ხელმოკლეობისა გამო ვერა შემოგნარე არ, ვითა გნორავდენს წი-

– ვიუციე შენსა და მადალი დმერათის წინაშე, სიკვდილამდე გო-

– რას იტყვი წინამდებარე რომან ატორგი პრეზიდენტზე?

– მწერალს გრძელი წიგნების წერა რომ მოხერხდება, როგორ

